

Vedrørende Ankestyrelsens statistikker på anbringelsesområdet

Folketingets Retsudvalg
Folketingets Social- og Indenrigsudvalg

Justitsminister Søren Pind
jm@jm.dk

Social- og indenrigsminister Karen Ellemann
min@sim.dk

9. maj 2016

Vedrørende Ankestyrelsens statistikker på Anbringelsesområdet
(<http://ast.dk/tal-og-undersogelser/tal-fra-ankestyrelsen/tal-fra-ankestyrelsen>)

Intentionen med Ankestyrelsen er jo at være borgernes klageinstans og dermed tilsynsmyndighed i forhold til de sociale forvaltningers håndtering af samt ditto afgørelser af borgernes sager. Det fremstår derfor særdeles påfaldende, at fx statistikkerne på anbringelsesområdet intet konkret indeholder om de resultater, der burde udledes af denne tilsynspraksis.

Der er kun oplyst statistik om de menige borgeres "fejl"; sygdomme, adfærdsvanskeligheder, misbrug, kriminalitet osv., som årsager til anbringelsen og derudover ordinære oplysninger såsom alder og geografisk område m.v..

Dette kan jo være interessant nok, men:

Der mangler i Ankestyrelsens statistikker for eksempel:

1. Hvor mange anbringelsessager starter oprindeligt med at forældrene beder kommunen om rådgivning og hjælp (i henhold til Serviceloven samt den specifikke oplysningspligt)?
2. I hvor mange af de ovennævnte tilfælde orienteres forældrene da om muligheden for rådgivning og hjælp efter anden lovgivning (jf. SEL § 10 og den specifikke oplysningspligt)?
3. Hvor mange oprindeligt blot ordblinde/bogligt svage eller uuddannede forældre i disse sager bliver efter sagens opstart refereret af forvaltningen som værende ligefrem mentalt tilbagestående?
4. Hvor mange forældre bliver vurderet værende egnede henholdsvis uegnede som omsorgsperson(er) efter ophold på mor-/barn-hjem?
5. Hvor mange forældre gennemgår (eller ikke) en FKU? Og hvor mange vurderes egnede/uegnede som forældre efter FKU (forældrekompetenceundersøgelse)?
6. Hvorledes præsenterer det såkaldte Lighedsprincip sig overordnet set i disse sager ("ens" sager behandles på samme vis)?
7. Er den helt grundlæggende notatpligt overholdt og fremstår notater og referater fyldestgørende og retvisende eventuelt indeholdende de berørte borgeres indsigelser/berigtigelsesanmodninger (Offentlighedslovens § 13, Persondataloven m.fl.)?
8. Er forældre og barnet/den unge partshørt og er evt. indsigelser / berigtigelsesanmodninger taget til efterretning, noteret i sagsakter samt indgået som et fuldgyldigt element i vurderinger og afgørelser (Persondataloven, Officialsmaksimen, Retssikkerhedsloven m.fl.)?

9. Er det biologiske netværk undersøgt grundigt for en mulig netværkspleje i forbindelse med en truende anbringelse eller ikke (Serviceloven)?
(Bemærk; dette er ikke det samme tal, som reelt antal anbragte i netværkspleje)
10. I hvor mange tilfælde effektueres tvangsanbringelse af nyfødte/spædbørn/babyer fra deres mødre, i tilfælde hvor forældrene eventuelt ikke er samboende og inden en igangværende faderskabssag er endeligt afgjort med DNA-test? (Fader afskæres fra start som potentiel omsorgsperson og forældremyndighedsindehaver. Forældremyndigheden tilfalder automatisk kun moderen som eneforsørger.) (Serviceloven m.fl.)
11. Er alle andre – relevante - foranstaltninger forsøgt forinden anbringelse og i givet fald hvilke (Serviceloven og Proportionalitetsgrundsætningen)?
12. Hvor mange afgørelser om tvangsfjernelser træffes i første omgang ved en såkaldt formandsbeslutning?
13. Er der udarbejdet retvisende og fyldestgørende § 50 undersøgelse – og inden for gældende tidsramme (Serviceloven og god forvaltningsskik)?
14. I hvor mange tilfælde er der / er der ikke udarbejdet handleplan indeholdende konkrete og individuelle anbefalinger (børn/forældre/anbringelsessted) (jf. Serviceloven og Barnets Reform)?
15. Følges der op på handleplaner?
16. Hvor mange dage forinden partshøringsmøde i henholdsvis B&U udvalg, Ankestyrelsen samt byretten modtager såvel forældre samt deres advokat de sagsakter, som danner grundlag for mødet samt er med udgangspunkt i de bemeldte instansers afgørelse (jf. princippet om God Forvaltningsskik, partshøringsprincippet samt princippet om aktindsigt m.fl.)?
17. Hvor mange forældre får forvaltningerne til at skrive under på en frivillig anbringelse selvom forældrene ikke er enige i anbringelsesgrundlaget og at det derfor i realiteten egentlig er en tvangsanbringelse (Magtfordrejningsprincippet samt princippet om specifik oplysningspligt)?
18. I hvor mange tilfælde adskilles anbragte søskende ved, at de placeres hos hvert sit anbringelsessted? (Serviceloven samt Barnets Reform)
19. I hvor mange sager tilbyder forvaltningerne af egen drift forældrene en § 54 støtte person (Serviceloven samt princippet om specifik oplysningspligt)?
(Og i bekræftende fald; hvornår i anbringelsesforløbet/sagsbehandlingen tilbydes denne hjælp?)
20. Hvor mange sager er hjemvist (til genbehandling i forvaltningen)?
21. Eksempler på årsager til hjemvisning
22. Efterkommer kommunerne Ankestyrelsens henstillinger eller ikke?
23. Typer af årsager til henstillinger?
24. Afholdte børnesamtaler og overholder de lovgivningen m. h. t. frekvens og inhabilitetsreglerne (Serviceloven m.fl.)?
25. Er den anbragte tilbudt egen uvildig bisidder (Serviceloven)?
26. Er den tvangsanbragte tilbudt gratis advokathjælp ift anbringelsen fra det fyldte 12 år og fremadrettet (Serviceloven)?
27. Er der udført tilsyn med anbringelsesstedet i overensstemmelse med gældende lovgivning på området?
28. Hvor mange bekymringsunderretninger om allerede anbragte børn/unge modtager Ankestyrelsen om året?

29. Statistikker for barnets reaktion på anbringelsen¹
30. Statistikker for samværsfrekvens (hyppighed/mængde) (Serviceloven samt Barnets Reform)
31. Statistikker for støttet samvær mellem forældrene og den anbragte (Serviceloven)
32. Statistikker for overvåget samvær mellem forældrene og den anbragte (Serviceloven)
33. Statistikker for telefon og brevkontrol for den anbragte (Serviceloven)
34. Statistikker for afbrudt samvær (forældre, søskende og øvrigt netværk)(Serviceloven)
35. Statistik for sammenbrud i anbringelsen (2. eller flere forskellige anbringelsessteder) (Barnets Reform)
36. Udsættes den anbragtes nærmeste pårørende for sanktioner fra forvaltningen i tilfælde af klager (sanktioner med henblik på fx reduceret samvær og anden kontakt)(Se Princippet om Magtfordrejning)?
37. Særskilte og specificerede statistikker vedrørende tvangsbortadoptioner?
38. Skolegang: Modtager det anbragte barn undervisning og er det i givet fald hjemmeundervisning, folkeskole, friskole/privatskole eller specialskole?
39. Hvor mange anbragte gennemfører en henholdsvis 9.-10. klasse, ungdoms og/eller voksenuddannelse?
40. Deltager det anbragte barn/ den anbragte unge i fritidsaktiviteter?
41. Har den anbragte unge mulighed for og tilladelse til at have et fritidsjob? Og hvor mange har reelt et fritidsjob?
42. Hvor mange anbragte børn og unge går til psykolog?
43. Hvor mange anbragte udvikler såkaldte tilknytningsforstyrrelse under anbringelsen?
44. Hvor mange anbragte udvikler under anbringelsen abnorm hhv. udad-/indad-reagerende adfærd?
45. I hvor stort et omfang får anbragte børn og unge tilbudt regelmæssigt tandeftersyn?
46. I hvor stort et omfang får anbragte børn regelmæssig lægelig undersøgelse?
47. Hvor stor en andel af anbragte og tidligere anbragte er repræsenteret i selvmordsstatistikker?
48. Hvor stor en andel af anbragte samt tidligere anbragte medicineres eller har været medicineret med psykofarmaka?
49. Hvor mange anbragte udvikler et misbrug af alkohol og euforiserende stoffer eller bibeholder henholdsvis forværrer et sådant eksisterende misbrug under anbringelsen?
50. Hvorledes er fordelingen i hjemløsestatistikken omkring tidligere anbragte/ikke tidligere anbragte børn/unge?
51. Hvor mange anbragte stikker af fra anbringelsesstedet?
52. Hvor mange tidligere anbragte udvikler et brugbart, fornuftigt og hensigtsmæssigt personligt netværk (nære stabile relationer; herunder familieforhold) i voksenlivet?
53. I hvor mange sager er der taget stilling til behovet for efterværn senest 6 måneder før den anbragte fylder 18 år? Og i hvor mange tilfælde er eventuelt efterværn planlagt med samme frist?
54. Hvor mange anbragte børn forsøger at begå eller begår selvmord? (Og hvor mange voksne i selvmordsstatistik er tidligere anbragte?)
55. Hvor mange tidligere anbragte udvikler i voksenlivet psykiske lidelser?

¹ Barnets reaktion på anbringelsen vurderes desværre fejlagtigt i mange tilfælde, som værende en bekræftelse på forvaltningernes formodninger om forældrenes mulige omsorgssvigt, hvor det reelt forholder sig lige omvendt; barnet reagerer på at være anbragt et fremmed sted blandt fremmede mennesker og på at være adskilt fra sit hjem og sine forældre

56. Hvor mange tidligere anbragte har misbrugsproblemer efter anbringelsens ophør?
57. Hvor mange af tidligere anbragte er en del af arbejdsmarkedet i forhold til ikke tidligere anbragte?
58. Hvor mange tidligere anbragte modtager i deres voksne liv længerevarende eller livslang offentlig forsørgelse?
59. Hvor mange tidligere anbragte får som voksne tvangsfjernet egne børn med begrundelsen "forældre (eller andre beslægtede) har selv været anbragt"?

(Statistik vedrørende forhold udelukkende efter anbringelsens ophør henhører i sagens natur ikke under Ankestyrelsens ressort.)

Det fremstår særdeles påfaldende og vækker stor undren, at tal for ovenfornævnte forhold ikke offentliggøres af Ankestyrelsen. Det handler trods alt om udsatte borgeres retssikkerhed, som jo netop skulle sikres ved, at deres sag ankes til og behandles i Ankestyrelsen.

Såfremt disse tal ikke (løbende) registreres, når sagerne alligevel er indbragt og skal behandles i Ankestyrelsen, så er det en stor mangel fra Ankestyrelsens side. Det er velkendt både blandt de berørte, deres bisiddere, partsrepræsentanter og advokater samt endvidere blandt mange fagfolk og andre interessenter, at der rent faktisk forekommer omfattende fejl, mangler og deciderede lovbrud i både disse og tilsvarende sociale sager i landets forvaltninger. Og det er ikke blot harmløse og enkeltstående "kommafejl" men både grov tilsidesættelse af såvel diverse forvaltningsretslige principper samt konkrete lovovertrædelser. Dette er en krænkelse af den almene borgers retssikkerhed, hvilket man bør se på med overordentlig stor alvor.

Så længe man ikke anerkender disse omstændigheder ved at (evt. registrere og) offentliggøre som ovenfor anført, så fremstår kvaliteten af tilsynsmyndighedens arbejde ikke troværdig og valid.

Man får ydermere ikke det optimale ud af de forskellige iværksatte foranstaltninger, da disse i mange tilfælde vil konstateres at være hverken korrekte, påkrævede eller berettigede og være iværksat på ikke-lovmedholdeligt, mangelfuldt og/eller misvisende grundlag.

Ankestyrelsen lever således ikke op til sin egentlige forpligtelse og eksistensberettigelse som klageinstans og tilsynsmyndighed grundet såvel eventuel manglende registrering samt den konstaterede manglende offentliggørelse af disse statistikker.

Såvel de individuelle foranstaltninger samt driften af Ankestyrelsen finansieres via offentlige midler, og omkostninger til dette område ville kunne reduceres på sigt i form af dels eventuelle andre foranstaltninger samt både færre og kortere tvangsanbringelser og derved færre børnesager til behandling i Ankestyrelsen.

Efter det oplyste behandles årligt cirka 700 sager af denne art i Ankestyrelsen. Estimeret ville en eventuel påkrævet ekstra arbejdsindsats fra Ankestyrelsens side med +2 mandetimer pr. sag med konkret og detaljeret gennemgang af det enkelte sagsbehandlingsforløb i tæt samarbejde med udelukkende de involverede borgere samt pågældendes evt. advokater kunne forbedre retsforholdene i de enkelte anbringelsessager. Det ville endvidere nedbringe antallet af de især unødige tvangsanbringelser idet man vil erfare, at evt. andre og langt mindre indgribende foranstaltninger vil være den mest optimale løsning.

Det vil derfor have en langt mere gavnlig effekt og dermed tillige en ganske anderledes hensigtsmæssig og positiv indflydelse på de personligt berørte familier.

Ovenstående ville – inklusive registrering af den eventuelle pt. manglende relevante statistik - kræve +2 årsværk men ville forbedre såvel samfundsøkonomien ganske betragteligt, forbedre en aktuelt noget fraværende retssikkerhed på dette område og ikke mindst bevirke en mindskelse af svære menneskelige omkostninger og de direkte/indirekte følgevirkninger heraf.

Jeg imødeser nu en tilbagemelding snarest muligt; hvornår det kan forventes, at Ankestyrelsen vil påbegynde – helt eller delvist - at offentliggøre de ovenfor nævnte særdeles interessante og relevante men altså aktuelt manglende statistiske oplysninger?

Det skal i den forbindelse forlods præciseres, at en besvarelse med henvisning til ressourcemangel m. v. ikke vil blive anerkendt eller accepteret med henvisning til; dels de berørtes retssikkerhed og dels med henvisning til de ovennævnte estimer for ressourceforbrug, hvilket f. s. v. a. sidstnævnte i øvrigt til en vis grad ville kunne udføres ved hjælp af ufaglært arbejdskraft (tastearbejde - statistik).

Det skal ligeledes gøres gældende, at Ankestyrelsens stikprøveundersøgelser af anbringelsessager på ingen måde kan gøre det ud for de ikke tilstedeværende statistiske oplysninger på området, idet:

- Stikprøver viser kun en forholdsvis beskedent² *tendens* grundet det noget smalle, ikke repræsentative grundlag – stikprøvekontrollerne er derfor blot et delvist øjebliksbillede
- Stikprøverne er ofte emneafgrænsede i. f. t. sit kontrol-område
- Stikprøverne er tilsendt Ankestyrelsen fra landets forvaltninger og i den forbindelse formentlig udvalgt med en forventning om den lavest mulige frekvens af kritisable forhold
- De implicerede borgere har ikke været inddraget i arbejdsprocessen med stikprøvekontrollen

På forhånd mange tak for svar.

Med venlig hilsen

Susanne Riis
Gierslevvej 1
4270 Høng

² Her blot 57 sager og med snævert fokus på blot én enkelt problemstilling:

<http://www.b.dk/nationalt/anbringelsessager-volder-fortsat-kommunerne-problemer>.

Derudover denne: <http://www.tvsyd.dk/artikel/ny-rapport-fortsat-fejl-i-toenders-boernesager>

(der findes en del andre artikler om tilsvarende men disse er ikke medtaget for overskuelighedens skyld)

Lovhenviisning:

Lov om social service

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

Forvaltningsloven

Persondataloven

Offentlighedsloven

Bekendtgørelse om forretningsorden for Ankestyrelsen

Dagtilbudsloven

Sundhedsloven

Folkeskoleloven

Forvaltningsretslige principper:

God forvaltningsskik

Princippet om aktindsigt

Hjemmelskrav (Legalitetsprincippet)

Proportionalitetsgrundsætningen

Den specifikke oplysningspligt

Lighedsprincippet

Officialsmaksimen

Partshøringsprincippet

Magtfordrejningsprincippet

Derudover:

Barnets Reform